

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ L.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nefranate nu se primesc — Manuscrisurile nu se retrămit.

N°. 223

Sâmbătă, 10 (22) Octomvre.

1887.

NOU ABONAMENTU

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., s'au început un nou abonament pe trilmniul Octomvre, Novembre și Decemvre la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei luni 3 fl.	pe trei luni 10 francoi
„ șese „ 8 „	„ șese „ 20 „
„ unu an 12 „	„ unu an 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărul fășiei sub care au primit Țiarul.

Domnii cari se vor abona din nou sê binevoescă a scrie adresa lămurit și a arêta și posta ultimă.

BrașovŪ, 9 Octomvre 1887.

Pe când corifeii partidelor maghiare emulză unii cu alții a amăgi țera și lumea cu vorbiri, care de care mai încărcate de frase bombastice ale liberalismului vulgar; pre când domnii Tisza și Apponyi nu descoperă în disputele lor parlamentare altă rēu și altă calamitate, din cele multe ce bântuie Ardelul și Țera unghurască, decât criza financiară și neajunsurile administrației: pre atunci mititeii împinteați din provincia lucrăză bărbătesce după receta, ce li s'a dat totu dela Pesta, spre a submina cu încetul bazele dezvoltării acestui stat făcându imposibilă conviețuirea pacinică dintre poporele lui.

Este vorba aici de stăruințele de maghiarizare, cari au luat deja nisce dimensiuni așa de amenințătoare, încât ori ce patriot sincer trebuie să fi cuprins de adencă îngrijire pentru urmările ce le potă avé. „*Siebenbürgisch deutsches Tagblatt*“ descrie stadiul în care au ajuns unelțirile de maghiarizare prin următorul articol, la care atragem luarea aminte a cetitorilor noștri:

„Ceea ce acuma se pune în scenă pe tôte tărêmurile vieții publice de cătră Maghiari, spre maghiarizarea locuitorilor nemaghiari, se pôte numi o epidemie spirituală. Ne este încă în viață memoria, cum puterea de stat a maghiarizat dela anul 1867 pasu cu pasu tôte ramurile vieții de stat și ale administrației, începându dela limba în dietă, până la limba municipielor și a comunelor; scim cum după aceea, cu art. de lege 18 din 1879, li s'a pus cămașa de forță a maghiarisării școlilor populare nemaghiare, introducându-se întrînsele studiul obligat al limbei maghiare, și cum prin art. de lege 30 din 1883 s'au tras și școlele medie nemaghiare în cercul asuprirei limbice. Cumeș organele puterii esecutive la forțarea limbei maghiare trecu departe, foarte departe, peste cadrul articolului de lege 44 din 1868 „asupra egalei îndreptățiri a naționalităților“, acêșta o esperiam în fiecare ț, acêșta o dovedesc și ultimele regularisiri, după cari s'a ordonat de sus maghiarizarea tuturor scrisorilor oficiale scutite de porto și a tuturor chitanțelor destinate pentru perceptoratele regesci.“

„Ba chiar și nevinovații copii, cari încă n'au ajuns etatea, ce-i îndatoresce a cerceta șola, au devenit obiectul maghiarisării, de când cățiva inspectori de șole regesci, răzimați pe o ordonanță ministerială, voru să silescă pe mititeii din grădinile și asilurile de copii, să vorbească și să cânte în limba maghiară.“

„Cum apoi de altă parte societatea maghiară cu reuniunile lor de cultură séu mai bine Țisă de maghiarizare ia parte activă la rēșboiul de estirpare contra atotă ce nu e maghiară, cum

urmăresce ea ținta maghiarisării într'o organizație mare care cuprinde întręga țera, asta ni-o arată fiecare număr al Țiarelor maghiare, în care ț de ț se face propagandă pentru acea ideeă fixă“.

„Dér nimic nu pôte caracteriza mai bine lățirea și pericolul maniei de maghiarizare decât faptul, că acum chiar și corporațiunile bisericesci sunt cuprinse de acêșta nenorocită ideeă, bisericile, care amesurată chemărei lor sfinite au să instrueze și să eserciteze rēbdare și iubire cătră deapropole!“

„Astfel o corporație bisericescă evangelică în Ungaria propriă nu s'a sfită a propune la guvern maghiarizarea matriculelor bisericesci, un act de ilegalitate, pe care nici chiar acest guvern n'a găsit consultă a și-l lua pe conștiință. Să iai în mână ori-ce protocol al vreunui district bisericesc evangelic din părțile unghurene — și din ele fi va rțni hidos cetitorului spiritul șovinismului național celui mai neînfrănat. Mai ales preoții și învățătorii slovaci sunt aceia, cari stau pe lista de proscipție a acelor tribunale maghiare inchișișionale și cari sunt persecutați și stigmatizați ca trădători pentru pretinsul „panslavism“.

„E o privesce revoltătoare, detestabilă.

„Și cu tôte astea se negă pretutindena cu obrăznicia existența acelei tendințe de maghiarizare și ori-ce constatare de felul acesta, cu tôte faptele strigătoare la ceru, se desemneză ca o clevetire rēutacișă a agitatorilor naționalităților dușmani Maghiarilor!“

„Față cu acest nerușinat sistem este o datoriă a preseii publice, să demasce mereu minciuna, ca nu cumva în cele din urmă totuși să triumfeze asupra adevărului.

„O nouă dovadă faptică pentru lacoma furiă cu care se lățesce ideeă maghiarisării ne dă în stêșit și anumite nisuințe ale bisericeii reformate a Ungariei. Acêșta nu vrea, precum evidentu e, să rămână la eftna licitare a patriotismului mai pe jos decât biserica suroră.

„In adunarea generală a districtului bisericesc reformat de dincă de Tisza, ținută în Mișcolț dela 26 până la 28 Aprilie a. c., episcopul Bartolomeu Kun raportă — precum arată punctul 46 și 47 al protocolului oficial tipărit al acelei adunări — asupra visitației sale bisericesci făcute în 1886 în cercul bisericesc al Zemplinului de sus. In acest raport se țice:

„Susținerea bisericilor e îngreuiată în mai multe comune prin depopularea lor și prin aceea că ele sunt vărte între elemente slave și rutene, din care causă sunt mai multe comune reformate, unde credincioșii se maghiarisază greu. Serviciul divin se ține între ei în limba slavă. Episcopul e de părere, ca districtul să ordone ca serviciul să se țină și în astfel de biserici în limba, națională și anume deocamdată alternativă în limba slavă și în cea maghiară. Două motive se aduc pentru acêșta, odată acela că câtă vreme nu se va începe cu acêșta, maghiarizarea devine imposibilă pentru timp îndelungat ori pentru totdeauna; căci tēnera generație, nu-i vorbă, învață unghuresce, dér uită decât părăsesce șola și se reîntorce în casa părintescă slavă. Așa ar auzi cel puțin limba maghiară în biserică și ar primi impuls să o învețe. Episcopul a îndemnat pretutindena poporul la acêșta și laudă pe învățătorul Magyar, care în comuna filială Vasarhely a dressat bine pe copii slovaci. Cu tôte astea a trebuit să facă și trista observare, cum acestu silitor învățator e persecutat de câțiva membri comunali neînfrănați, și câtu de indiferenți sunt, ba chiar au antipatie părinții, cari vorbesc slovacesc, față cu maghiarizarea. De aceea trebuie ținut poporul cu mijlăce mo-

rale a vorbi unghuresce și să nu lase să uite copilor ceea ce au învățat în șolă.

„Scirea, că în trei comune nu numai nu progresază maghiarizarea, ci și serviciul divin se face continuu și ađi încă în limba slavă a atins durerosă adunarea, care a luat concludul, „să se provăce senioratul Zemplinului superioră ca acolo, nnde e nevoia, să facă totu posibilul pentru promovarea causei foarte importante a maghiarisării între credincioșii noștri, dér mai ales ținându-se cu circumspecție semă de raporturile locale unde până acum serviciul divin se face încă totu în limba slavă, acesta să se țină alternativă în limba maghiară și în cea slavă chiar și până atunci, când grija necontentă și cu priveghere va face în curendă posibilă exclusiva folosire a limbei noastre naționale“.

In memoria lui Iacob Mureșianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei“ a mai primit următoarele telegrame și scrisori de condolență:

Teușiu, 8 (20) Octomvre n.

Perderea ilustrului și multu meritului bărbat Iacob Mureșianu a mișcat inimile tuturor Românilor adeverați. Și cum nu?! când acestu fară conducător aprins de o dumneșescă scântee dispăre tocmai atunci, când națiunei noastre abia-i suride câte o rađă mângăetore! Dér ne vom ruga Atotputernicului Dumneșeu să ne stea într'ajutor în întreprinderile noastre!

Mariora Turtorean, învățator.

Rodna, 12 Octomvre n. 1887.

Ertați, vè rog, decât sunt cel mai târziu între frații, cari se alătură la purtarea doliului pentru pierderea ce a îndurat națiunea și familia vōstră.

Unii din omeni se redică ca vulturele peste semenii săi, facu cinste și mare folos neamului, din care causă la eșirea lor din viața asta vremelică, jeliți sunt de întregu nemul lor. Astfel a fost și decedatul D-vōstru părinte, anteluptătorul dreptelor noastre cause, unul din triumvirii înființatori ai „Gazetei“ și unicul care nu a părăsit până a părăsit și lumea, marele Iacob Mureșianu.

Atot putintele inspire-vè curagiul celui, pe care cu fală l'ați numit tată și care cu fală v'a numit fiu și v'a lăsat dreptu succesor în onorificul și greul postu de apărător al intereselor noastre naționale, ca redactor și editor al scumpei noastre „Gazete“.

Ioan Popu Reteganul
dascăl românesc.

Persecutarea Dr-lui V. Lucaciu de Unguri.

„Revista Catholică“, fasciculul pe Septemvre, ne dă următoarele amărute despre persecuțiunile ce le-a suferit și le suferă bravul apărător și susțitor al românismului în Sătmăr Dr. Vasile Lucaciu din partea dușmanilor neamului românesc:

Deținerea d-lui Dr. Vasile Lucaciu, director și redactor al periodicului nostru „Revista Catholică“. Ca un fușgeru a trecut printre straturile societăților române scirea intristătoare, că Dr. Vasile Lucaciu, — bravul și zelosul preot și român, care sub scutul străbun: „fiat iustitia“, și cu tôte acțiunile sale în cadrul acestui principiu etern, căuta, fără frică și cu credință tare în inima sa, în ochii au totu soiul de inamic și pedec, — este deținut în arețu de tribunalul din Sătmăr.

De multu își căutau privilegiu inamicii românismului, să-l potă face „imposibil“ pe directorul nostru, și n'au lăsat nici cât de puțină ocașie, — deși fictă, cu tendință rēutacișă și nebasată, — de ași arăta acestu scop și prin acêșta a-l intimida dora. Sunt știute acțiunile ridicate în contra d-sale încă fiind în Sătmăr, ca profesor la archigimnasiul catolic din acel oraș;

sciu toți Români cum l'au vexat, cum l'au lipsit chiar de drepturile cele mai sfinte cetățenești și cum au ridicat în urmă acuză nemernică în contra lui: până la guvern, că ar fi inamic al patriei, al maghiarismului, și mai presus de toate al neviolabilei „idei de stat”. Pe baza acesta s'au făcut apoi cercetările cele mai stricte, care s'au estins nu numai asupra vieții sale din Sătmăru, ci și asupra trecutului lui, începând dela copilăria, până asupra întregii lui vieți, ba luată s'au în acest cadru familia, rudeniile, amicii și toate legăturile sale existente și fidele, și urmarea?... adevărul românității lui neexcepționabile, patriotismul adevărat și nu de modă, nevinovăția perfectă și rușinarea, — de s'ar sci rușina — vrășmașilor. Ba nu! A urmat și altceva: ridicarea lui din catedra ce o ocupa*) și transferarea său denumirea (fără să cêră) la gimnaziul de stat din Losoncz.

Ce judecată logică și umană!

Un inamic al statului, un om periculos pentru tot ce e „ideia de stat maghiar” să fi denumit la un institut de stat (maghiar) cu salariu duplicat! Au nu ese din toate acestea, și nu se vede ore cuiul proverbial?...

Toți s'au unit în părerea, că toate acestea sunt aranjate și executate numai ca să lă potă trage dintre Români, din elementul său de viață. Dêr s'au înșelat! Domnul director al nostru a voit a trăi mai bine din prescură, decât din prețul conștiinței sale sacrificate binelui trecător și păcii ce i-ar fi dat Tăuții și Jidani orașului Losoncz; și din grația Ilustrisimului Domn Episcop diecesan Dr. Ioan Szabó, astăzi lucră în via domnului, în parohia Sisiesci, ocupându se pe lângă oficiul său în înțeles strict luat și mai departe cu dirigerea și conducerea periodicului început în Sătmăru: „Revista Catolică” și cu dezvoltarea și conducerea sentimentului național românesc în aceste copleșite margini românești.

Și aceste sunt cauza urgisirei d-sale.

Este cunoscută On. nostri cetitori lupta ce a început d-lu director în cauza respectării limbii românești ca limbă oficială la forurile de administrație și celelalte oficii în comitatul nostru. În această cauză s'a și publicat în cursul I. al „Revistei C.” un studiu meritor, arătând baza și dreptul folosirii limbii noastre în toate cauzele noastre oficiale.

Lupta s'a terminat cu o tăcere adencă din partea vice-comitelui, ca forul competent de a aduce judecata în cauza apelației d lui Lucaci, contra pedepsirii lui prin pretorele Smitt cu 100 fl. pentru „cutezanța” că respinge cu indignație apucăturile nemernice, grobani și silitore a respecta „limba statului” (sic!)

Aceste s'au întâmplat acuș doi ani. De atunci apoi ochii „prietinilor noștri compatrioți” precum și toate mințile lor au fost ațintite într'acolo, că cum l'ar pute orecum blama (?) și nimici (!) Și ecă diavolescul lor suflet s'a și măgălit a alla modul: a-lu toriura și a-lu colportă. Pe drept său pe nedrept? — Cu basă său fără aceea? — — — Le e tot una! Să și arate numai puterea ce o au pe conta slăbiciunii noastre!

L'au prins dera, oprindu lă în drumul de a pute merge la adunarea generală a Asociației transilvane ce s'a ținut în Sibiu, și după primul interogator ce i-au făcut, l'au aruncat în închisore (preventivă, rogu-mi-te). Și această închisore preventivă a ținut dela 26 August st. n. până la 1 Octomvre, adecă chiar

*) Profesor de religione gr-cat. și limba română suplinind între aceste vacanțele catedrelor istorice și de limba germană.

cin-i săptămâni. Timp chiar destul de a pute tortura pe un suflet drept și cu caracter, pe o familie și mai nevinovată; timp suficient de a pute alarma țera și lumea, că s'a prins „sobolul” ce săpa temelile patriei! Onoratul public cetitor va fi sciind deja din jurnalele noastre, că ce s'a făcut în acest interval de cinci săptămâni, nici nu-i vom supăa der mai mult, amintind numai aceea ce nu s'a fost amintit în acele, adecă tractarea „umană” ce a îndurat în închisore iubitul nostru director, că a fost isolat de toți, fiă rudeni și prieteni, fiă chiar muera sa ori tatăl său bêtând, că nu i a fost iertat a ceti nici un diar, decum cărțile duse chiar de noi din biblioteca sa frumoasă. Și este undeva casă ca aici, ca să nu fi iertat unui deținut a și căuta mângăiere în neacădul său sufletesc în rugăciuni? Abia se pôte presupune! Și totuși s'a întâmplat, că d-lu Lucaci două săptămâni a fost lipsit chiar și de această dulce mângăiere, nedându-i se cartea de rugăciuni — *din cauză că e scrisă românește* — și a fost fără ea până nu i s'a predat așa dîcîndu cu forța din chiar partea soției sale d-na Paulina Lucaci.

Făcutu-s'au pașii cei mai energici, ba chiar și Ilustrisimul nostru Episcop s'a îndurat a se întreprinde pentru cât de mai grabnică pertractare și decernare a lucrului, ca așa cât de iute să i-se redea libertatea răpită, însă înădar. Nu s'a făcut nici o ispravă, până când Maiestatea Sa Regele n'a părăsit Transilvania. — Mai multe foi interne și străine au făcut combinații, ce se vedu a fi întemeiate, între aceste două evenimente. — S'a făcut în urmă cercetarea și fasonarea martorilor d-lui Lucaci (la vre-o 80 inteligință și popor, cari au fost de față la conferența electorală de astă vără, ținută prin alegătorii colegiului electoral de Baia mare, în Tăuții de-sus, care conferență, respective discursul rostit în acea adunare, a fost baza presumtivă a d-ținerii) și s'a vedut tendința rătăcioasă și infernală a acuzatorilor: Ion Toma, Sigismund Pap, Iosif Lipták și vre-o 35 țărani din vre-o trei comune, cari nici de față n'au fost la acea conferență, — precum și nevinovăția acuzatului.

După acesta la 1 Octomvre a fost apoi redat d-lu Vasile Lucaci libertății, familiei, rudeniilor, amicilor, parohiei și poporului, care în aceste cinci săptămâni egiptene n'a încetat a-lu ruga pe a'otputernicul D-șeu, ca să lă aducă nevătămă acasă între aceia, cari atât de mult îl iubesc și îl simțeză.

Trecîndu acest timp de jale, prima lui cugetare a fost punerea în lucrare a continuării „Revistei Catolice”, care asemenea este un ghimpe foarte mare în ochii împintenaților noștri prietini.

SURILE DILEI.

Cetim în „Pester Lloyd”: „N: se scrie din Timișoara, că partida liberală din Caransebeș, care intruse în sine pe toate elementele fidele statului, se pregătesc pentru o nouă alegere în locul generalului Doda, căruia în sensul regulamentului camerei în curîndu îi va fi declarat mandatul său de perdut. O parte dintre alegătorii d-șei de măsură intenționează a propune candidatura arendașului băilor ereulane (Mehadia) și fostului director al Carltheatrului din Viena, Karol Tatartzy, care deja sta odată serios în combinație. Deja are să i se adreseze în curîndu o întrebare în această privință. „Fremdenblatt” încă a luat o ironică notiță despre această avansare dela teatru în dietă.

—x—

Maghiarisarea e în punctul de a și frânge gâtul. Orașul Deva ceruse dela minister o școlă superioară de fete, der i se răspunde într'un mod care face problematică înființarea și existența școlii, căci ajutorul în bani cerut orașului de ministru e așa de mare, încât orașul nu-l pôte da. În Băesci e școlă de stat și e cercetată de 120 scolari, cari sunt înghesuiți într'o cameră de 45 metri pătrați și au numai un învățator; cererea de a se da un învățator ajutător a fost respinsă. O mână de Maghiaro-jidani din Ilea-mureșiană, lângă Dobra, cer de ani o școlă de stat; cererea li s'a respinsă. În Petroșeni și Dobra e nevoie de institutor ajutător, la școlile de stat; cererile s'au respinsă. În Orăștia s'a redus un post de institutor la școlă de fete a statului. În cele mai multe școl de stat au fost instituite învățătoare de lucru, ministrul a șters toate lefurile acelor din considerații de economie. Eă un câmp de activitate pentru „Kulturregylet”, decă-i dă mâna!

—x—

Ministrul unguresc de comunicație face atente pe toate oficiile postale și telegrafice, din incidentul unui casu concret, la norma esistentă, că rude în linia suitore și scobitoare, ca și în linia laterală până la a treia spiță, precum și cele ce stau în raport de adopție nu pôte funcționa în unul și același oficiu, unde unul ar fi chemat să controleze pe celălalt. Trecerea sub tăcere a unui astfel de raport cade sub pedepsă disciplinară. Această interdicere nu privesc și pe manipulate, care facu servicii alătura cu bărbații lor, respective cu capul familiei sub răspunderea acestora din urmă.

—x—

Ministrul unguresc de interne a publicat premii pentru prinderea tâlharilor în comitatele Somogy, Vesprim și Zala, și anume pentru prinderea tâlharilor ucigași 1000 fl., pentru a tâlharilor jefuitori 600 fl. și pentru denunțarea tănuitorilor (gazdelor de hoți) 300 fl. Jurisdicțiunile au fost înconștințate despre acesta.

—x—

Comandantul corpului de armată din Ardeal, Feldzgm. br. Schönfeld, e bolnav de reumatism la incheeturi și zace în spitalul ofiteresc din Viena.

—x—

Ministrul unguresc de comunicație a dat concesiune preliminară pe un an locuitorului din Clușiu Samuil Horovitz pentru construirea unei căi ferate pentru tramvai cu vapor, care să ducă dela gara Clușului prin mai multe strade din Clușiu până la școlă de agricultură din Mănăsturul Clușului.

—x—

Societatea literară „Petru Maior” s'a constituit de nou, alegându-și comitetul pe anul administrativ 1887/8 în modul următor: Președinte: Vasile Fodor, drd. în drept; vice-președinte: Vasile Bologa, st. phil.; secretar: Georgiu Papp, st. phil.; cassar: Petru Cornean, st. jur.; controlor: Iosif Blaga, st. phil.; bibliotecar: Ion Onciu, st. tehnic; notari: Tithon Babeș și Isidor Papp st. jur.; redactor: Ioan Curiția st. phil., colaboratori: Teodor Coșu st. techn. și Valeriu Branisce, st. phil. În comisiunea literară s'au ales: Ioan Suciu, drd. în drept; Vasile Bologa st. phil.; Petru Corneanu, st. jur.; Iosif Blaga, Georgiu Papp, Ioan Curiția și Valeriu Branisce st. phil. Pentru comitet: Vasile Fodor, președinte. Georgiu Papp, secretar.

—x—

Un călător dă „României Libere” mai multe amănunte interesante despre Căile ferate sêrbe. Exploatarea se face de cătră o companie franceză, sub controlul

FOILETONU.

O NÔPTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioan E. Prodan.

(Urmare.)

— Ioana, cea mai în vîrstă, are toate defectele cele înșiri, pôte încă și altele, ... câte odată în vorbirea ei află lucruri stranii, precum și în mers, ceea ce eu nu pôte înțelege de unde vine. Adeseori mă întreb decă reflecteză ea asupra însemnătății cuvintelor de cari se folosec, și pã cari nu le poți auzi din gura oricărui fete tinere. Ea este pentru mine o enigmă, și m'ar plăcea să-ți aud și părerea ta în privința ei. Ea acuși m'insuflă iubire, acuși mă face total indiferent, câteodată ea mi se înfățișeză ca un monstru de răutate!... apoi un cuvînt, o singură privire, mă fac să cred, că m'am înșelat pe deplin și că am de a face cu o tînără a cărei cutezanță isvorăscă chiar din nevinovăția ei. Maria, cea mai tînără, e odestă și blândă; ea cu toate că-și adoră sora, totuși e cu mare grijă ca să nu-i imiteze estravaganțele. Eu te asigur că într'un an și doi, din acesta s'ar face o nevăsluță foarte bună.

— Ce-mi folosec că mi le spui aceste, dîse René Magnien cu un suris melancolic, tu scii bine că eu n'am nici avere și nici nu sunt din neam mare, con-

dițiuni, cari să-mi permită a aspira la fîca unui marchis.

— Oh! un marchis, precum se dîce, ruinat și aprôpe dus pe copcă.

— Ah!

— Se vorbește... tu înțelegi că eu, necunoscîndu familia de Werrières decât numai dela sosirea mea în orașul Spa, n'am multe informații despre ea... Se vorbește că marchisul cam smintit, între altele, mai e și total supus doctorului Hubert, un fel de Mefistofele, care a devenit domn absolut asupra clientului său, și-l împinge în întreprinderi financiare periculoase pentru marchis, der avantajoase desu memoratului doctor. . . .

De câteva minute, René, fixându-și ochii asupra unei părechi care se legăna în vals, nu mai era așa atent la enarațiunea amicului său.

— Spune-mi dera, dîse el, intrerupîndu-l, cine e această fată frumoasă cu ochii săgetători, care joca acolo? Ea pörtă o pălărie mare cu pene albe, așezată puțin la o parte. Atașatul își întorse capul.

— Aha, ecă e Ioana de Werrières, chiar ea; și etă acolo e și sora ei care asemenea dănteză.

Când jucătorii se opriră un moment, d-lu de Beaulieu își prezentă pe amicului său Ioanei. Ecă ea cu o privire absorbitore îl impresionă în mod particular.

Lui i se pără, că i-a cădut la suflet, la inimă; el se simțea atins în mod straniu, ceea ce avu drept urmare, că abia putu îngăna câteva cuvinte când o rugă pentru un vals.

Ea consimți suriđendu-i grațios.

René răđimîndu-se de o columnă, asteptă cu nerăbdare momentul, în care să pôte stringe la peptul său talia încântătoare tinere și o urmărea cu ochi duioși până când ea sbura cu alții în vârtejul jocului.

René, dela fire liniștit și care alte-ori se putea stăpăni, acum nu mai scia de sine, agitațiunea, neastemparul îl făceau să tremure... minutele i se păreau ore. În fine el se putu îndrepta spre Ioana și a-i oferi brațul.

— Ei bine, Domnule, îi dîse ea suriđîndu, după ce se învîrtiră odată prin sală, și după ce René îi spusă că până atunci nici odată nu cunoscuse farmecul răpitur al valsului; ei bine, se părea că d-vostră suferi de amuțel?! Eu credeam că Francesii... și d-vostră sunteți Francesi, amiculu d-vostră m'a spus... ar fi neintrecuți în viciciunea lor...

— Domnișoră, d-vostră vorbiți de Meridionali, eu sunt dela Nord.

— Ah! dela frontari! sunteți cum-va vr'unu vecin al bunurilor noastre dela țera?!

— Oh! nu, eu locuesc în Paris, d-șoră, și n'am moșia de loc.

celu mai strictu aiu statului. Nici unu cuiu nu se pote comanda de societate, fara voia guvernului, nici de guvern fara consimțirea statului. Printre toți Francesii, atatu societari, catu și funcționari, nu e nici unu singuru creștinu, toți suntu Ovrei. Traficul de călători e slabu, cate 2 trenuri mixte pe zi in fie-care sensu. Nici unu trenu de marfa, deoarece marfurile se transporta cu osia, ca mai inainte, din cauza tarifului urcatu. Aprupe toți funcționarii străini au fostu depărtați țilele trecute. Mulți serviseră la căile ferate române, și s'au întorsu in parte erăși in România.

—x—

Același diarū serie: „Una din urmările lipsei unei convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria este, că Austria își procură totu felul de animale și produse animale din Serbia, și Serbiei totu ce i trebuie până și cerealiu din Austro Ungaria. Comerțulu la frontiera serbo-ungară e deci forte animatu. Serbiu însă au datu peste o scumpele ne mai pomenită. Astfelu kilogramulu de carne costă 1.20 franci, celu de pâne 0.50 franci. Și locuințele s'au scumputu. Sărăcia ce a începutu a cuprinde noulu Regatu e pe cale d'a duce poporul la miseria, și d'a crea și acolo o clasă de proletari, umbră neagră a civilizațiunii.

—x—

Pentru serviciile aduse maghiarismului, ministrulu ungurescu de culte a „răsplătitu“ cu 50 fl. pe preotulu gr. or. Ionu Neagu din Nandru. — Nu vei fi uitatu părinte!

Esaminarea profesorilor de școle medii.

Sâmbăta trecută, consiliulu ungurescu de instrucțiune a ținutu o ședință plenară, in care s'a tractatu instrucțiunea in economiă și noulu statutu pentru esaminarea profesorilor de școle medii. La intrebarea ministrului unguresc de instrucțiune, privitoare la instrucțiunea economiei la școlile medii, consiliulu de instrucțiune a răspunsu că nu e contra acestei instrucțiuni, der vr'unu deosebitu succesu nu așteptă, in casu când s'ar introduce acestă materiă ca obiectu esraordinarū; e mai de recomandatū s'e predea elementele economiei impreună cu instrucțiunea geografiei politice in classa 7-ea a gimnaziilor și școlilor reale, și in modulū acesta s'e devină părți constitutive ale materiei de învățamentu a școlilor medii.

Din noulu proiectu de statutu pentru esaminarea profesorilor de școle medii, consiliulu de instrucțiune a rezolvatu numai partea introducătoare, care nu conține dispozițiuni nouē. De o deosebită importanță e numai § 7, care hotărășce gruparea specialităților din puncte de vedere in parte nouē. Fie-care candidatū are s'e depună esamenulū in sensulū legii din două obiecte și a-nume in privința acēsta s'au accețatū următoarele grupe: 1) latina și greacă; 2) ungarēșca și latina; 3) ungarēșca și germana; 4) ungarēșca și franceza; 5) germana și latina; 6) germana și franceza; 7) istoria și latina; 8) istoria și geografia; 9) geografia și istoria naturală; 10) istoria naturală și chemia; 11) matematica și fizica; 12) matematica și geometria descriptivă. Totodată s'a exprimatū dorința, ca in interesulū concentrării instrucțiunii candidații s'e și întregēșca esamenulū lorū dintr'una din aceste grupe pe catu se pote încă printr'unu esamenū ulteriorū dintr'unu alū treilea obiectu (inruditū grupei speciale deja absolvate). Ca alū treilea obiectu își potū alege și filosofia, italiana, româna și serbēșca.

Continuarea desbaterei s'a amânatu pe proxima ședință.

Inscințare — Comitulu „Asociațiunii pentru cultura poporului românū din Maramureșu“ are onore a invita pe membrii Asociațiunii și pre toți carl se interesēșca de cultura poporului românū din Maramureșu la adunarea generală a Asociațiunii ținēdă in *Sigetū* la 27 Octomvre st. n. 1887, la 10 ore antemeridiane in localitățile Convictulu Asociațiunii.

Obiectele pertractānde vorū fi: 1) Alegerea președintelui Asociațiunii. 2) Alegerea Vice președintelui Asociațiunii. 3) Raportulu comisiei revēdătoare a rațiunelorū Asociațiunii dela adunarea generală din 21 Noemvre 1885, până la finea lunei Septemvre 1887. 4) Cetirea istoriculu Asociațiunii. 5) Raportulu comitetulu Asociațiunii despre lucrarile sale dela adunarea generală ultimă până in prezinte. 6) Cetirea arătărilorū prefectulu Convictulu despre decursulu anulū întâiu alū deschiderii convictulu. 7) Pertractarea propunerilorū făcēnde, carl însă vorū fi a se insinua baremū cu o oră inainte notarulu Asociațiunii. 8) Cetirea listei membrilorū fundatori și binefăcători ai Asociațiunii. 9) Consemnarea și primirea ofertelorū făcēnde cu ocaziunsa adunării.

Membru fundatori și binefăcători ai Asociațiunii suntu rugați a plăti ratele restante din sumele oferite, ocaziionalminte a le aduce la adunare.

Se insēmnă, cum că corporațiunile ca membri fundatori ai Asociațiunii potū lua parte la adunare prin reprezentanții sēi.

Lângă acestă invitare se acudū și cole de subscriere de oferte benevole pentru aceia, carl până acuma nu au avutū ocaziune a face atari oferte in favoarea Asociațiunii.

Inteligența s'e indemne și pre poporū a lua parte la adunare.

Datu din ședința Comitulu Asociațiunii pentru cultura poporului românū din Maramureșu, ținutū in *Sigetū* la 12 Septemvre 1887.

Pentru Comitulu:

Petru Mihali, m. p.

ablegatū dietalū și membru alū Comitulu.

Furnisare de traverse de stejarū pentru prima cale feratā ungarā-galițianā. După o comunicare a direcțiunei din Viena a primei căi ferate ungarē-galițiene către camera comercială și industrială din Brașovū, s'a publicatū concursu prin oferte pentru furnisarea a 24,300 bucăți traverse de stejarū.

Terminulu de predare și mēșura se potū lua din respectivele formulare de oferte și din deosebitele dispozițiuni de furnisare, care se potū vedē la direcțiunea in Viena ori la oficiulu de mișcare in Przemysl.

Ofertele timbrate au s'e se înainteze până celu mai târziu la 15 Noemvre 1887 sub titulu „Ofertā pentru traverse“ (Offert auf Schwellen“, aajānlat talpfara.) La direcțiunea din Viena. Vadiulu e de 10%.

Dare de sēmă și mulțamitā publicā.

(Urmare din Nr.ii 176—184 ai „Gaz. Trans.“)

(Urmare.)

26. Dela On. domnū Georgiu Cărlanū, notarū cercualū in Tieușulū românū, 19 fl. v. a. colectați dela p. t. domni Găspăr Iosef (Crihalma) 5 fl., Bro. K. A. (Crihalma) 5 fl., Găspăr Iosefine (Crihalma) 2 fl., S. D. K. (Crihalma) 2 fl., Ignatz Deutsch (Crihalma) 1 fl., Zaharie Vladū (Crihalma) 20 cr., Agh Lajos (Longodār) 2 fl., Georgiu Cărlanū, not. cerc. (Tieușulū românū) 1 fl. și Hera Davidū, arendatorū (Tieușulū rom.) 80 cr. *Suma 19 fl. v. a.*

27. Dela On. domnū Ioanū Stoianū, primarū in Branū 6 fl. 50 cr. v. a. colectați dela p. t. domni: Ioanū Stoianū, primarū (Branū) 1 fl., Georg Gross, birtașū (Branū) 1 fl., Nicolae Vassiloiu, vice-primarū (Branū) 30 cr., Carl Tartler, provisorū (Branū-Porta) 1 fl., Iohann Ungart (Branū) 10 cr., Mironū Totoiu (Branū) 20 cr., Réthj Imre (Branū) 20 cr., Ioanū Balca (Branū) 20 cr., Staicu Voinescu, economū (Branū) 20 cr., Bucurū Rădăcină, economū (Branū) 20 cr., Zinovie Tetulea, economū (Tohanulū nou) 10 cr., Ioanū Ioanū George O-

teanū, economū (Branū) 20 cr., Ioanū Ioanū Plotogea, morariu (Branū) 60 cr. și comuna Branū (Porta) 1 fl. 30 cr. v. a. *Suma 6 fl. 50 cr. v. a.*

28. Dela On. domnū Alexe Frateșū, paroch gr. or. in Preșmerū și administratorū parochialū in Tărlungeni 7 fl. 20 cr. v. a. colectați dela p. t. domni: Alexe Frateșū, parochū gr. or. (Preșmerū) 1 fl., Irimie Ioantea, învățatorū (Tărlungeni) 30 cr., Cornelius B. Popū, comerciant (Tărlungeni) 2 fl., Costache Bordea, proprietarū (Tărlungeni) 50 cr., Mania Tabacū (Tărlungeni) 50 cr., Radu Brătucū (Tărlungeni) 30 cr., George R. Zbărcea (Tărlungeni) 30 cr., Dumitru Peneșū (Tărlungeni) 50 cr., Dumitru D. Peneșū (Tărlungeni) 40 cr., Nicolae Frățilă (Tărlungeni) 40 cr., Radu Moșoiu (Tărlungeni) 20 cr., Disculū bisericeii gr. or. din Tărlungeni 40 cr. Radu Mușatū (Tărlungeni) 20 cr. și Toaderū Besichea (Tărlungeni) 20 cr. *Suma 7 fl. 20 cr. v. a.*

(Va urma.)

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PESTA, 21 Octomvre. — La construirea brutăriei militare pe calea vitelorū s'a dērēmātū schela. Șese lucrători au fostu ușorū, șese greu rāniți, între carl unulū de mōrte.

LONDRA, 21 Octomvre. — Lucrătorii fără ocupațiune au trimisū o deputațiune la ministrulū de interne, unde au avutū o întrevovire cu ușile închise. Manifestanții au însoțitū deputațiunea, dēr au fostu imprăștiați de polițiā.

Necrologū — Anna Șandorū născutā Olteanu in numele sēu și-alū copiilorū Alexandrina măritatā Moga, Letiția, Virgilū, Aurelia și Valeriu, a ginerelui Teodorū Moga, precum și a celorlalte rudeni, amici și cunoscuți anunță cu inima frantā de durere cumcā scumpulū soțū, tatā și socru

Nicolau Șandorū de Vistū

locotenente c. r. in retragere, posesorū, membru ordinarū alū Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului românū, după unū morbu îndelungatū, și după o viață plină de activitate in anulū 71 alū vieții și alū 25-lea alū căsătoriei sale, in 19 Octomvre 1887, sēra la 6 ore a încetatū din viață. Rēmășițele pāmētescē se vorū aședa in cimitirulū din locū in 21 Octomvre după amēșii la 3 ore.

Orda de josū, 20 Octomvre 1887.

Fia-i țerina ușorā și memoria neuitatā.

Rectificare. In articolulū „Esposițiunea economicā din Zărnești“ s'au strecuratū următoarele erori: 1) In nr. 217 pag. 3 colōna 1, alinea 6, in locū de: din comitetu s'e se citēșca *din comitatū*, totū aici in locū de Dr. Bretei s'e se cetēșca *D lu Bretei*. 2) Pe aceeași paginā alinea 8 și ultimā in locū de M. Garoin s'e se cetēșca *N. Garoiu*. 3) In nr. 218 pag. 2 alinea 5 in locū de: multora multe lucrări, s'e se cetēșca *multora multe lucruri*. 4) In nr. 219 pag. 3 alinea 2 in locū de: ca prin acesta forța însăși, s'e se cetēșca ca prin acesta *fapta* însăși. 5) In nr. 220, pag. 3 colōna 2, alinea 1 in locū de Maria Peveiu s'e se cetēșca *Maria Penciu*.

Rectificare. — In articolulū de fondū de eri privitorū la școlā de fete din Sibiu, in colōna a 2-a, alineatulū 5 de sus in josū, rēndulū 3, s'e se cetēșca: „... nu putemū invinovăți *exclusivū* nici pe unii nici pe alții etc.“ In alineatulū 6, aceeași colōnā, s'e se cetēșca: *De o greșelā însă etc.*

Numere singuraticē din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potū cumpēra in totungeria lui I. GROSS, și in librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorū și redactorū responsabilū: Dr. Anrel Muresianu.

— D-vōstrā veți fi unū muncitorū?!

— Chiar am lipsă...

— Voiți s'e dansāmū unū valsū?

Și René din nou își luă jucătōrea care era ușorā ca o pană. Tinerulū avea o structurā a corpului aprupe așa de finā ca o femeică; lui i se păruse că a provocatū in vocea loanei o micā alterațiune, după ce prin vorbele „Chiar am lipsă“ i-a datū tinerei s'e întelēgā că elū nu era avutū. Cređuse ea ore a afla in elū unū pretendentū?

Valsulū ce se juca in acestū momentū avea de temā principalā o melodiā dulce și pasionatā, care legāna in fericire tinēra pāreche. René se îmbēta de parfumurile care eșiau din vestmintele tinerei fete și de rosele carl se veștejiau pe peptulū ei albū strēbātutū de vine azurii.

In sentimentulū ce ea ilū inspirase deja, erau contrațicēri stranii. Intrēga persōnā a loanei, ținuta ei, surisulū ei, aveau unū farmecū voluptuosū, aprupe... iritatorū.

Intrebările sēcēi însă, pe carl ea i-le pusese, privindu lū cu unū aerū imperiosū, ilū opriserā puținū pe povārnișulū spre care lū mână atracțiunea fizică a tinerei fete.

La finea valsului, elū voi a o reconduce la loculū

ei, lângă d-na de Brissac; dēr ea spre marea lui surprindere, ii dīse:

— Nu, mergemū pe galeriā s'e ne preumblāmū.

Ea fū imediatū impresuratā de tineri carl voiau s'o jōce.

— Sunt obositā, le dīse ea, in acestū momentū nu voiu s'e jocū, poștiți și invitați pe sora mea.

Vorba ei sēcā, necuviinciosā, provocā superārī, ea se afla erāși numai cu René.

Amēndoi se aședārā pe o canapea, in ingusta galeriā, ce era impodobitā cu tablourī ordinare și care comunica cu sala balului. Chiarū in fața lorū era atērnatū unū tablou ceva mai bunū ca celelalte, reprezentāndū pe Faust și Margareta in grădinā. Indērētulū lorū Mefistofele, incovoiatū din șele, cu privirea lui șirētā se uita la amoroș. Ioana stētū o clipā cu ochii ațintiți pe acestū tablou.

— Ce trebuință e, dīse ea in sfērșitū, ca și când ar vorbi cu ea însăși, de unū Mefistofelē pentru a perde pe Margareta? Pentru acēsta era de ajunsū și numai Faust!

Sērmanulū René simți cum unū valū de sänge i-se sui in față la ciudata observare a d șōrei de Werrières, care sta acum tăcutā cu ochii ațintiți. Ce era s'e-i răspunđā?

Ioana îi vēđū indatā, starea nedumeritā, și începū

s'e riđā cu unū hohotū atātū de melodiosū, încātū René rēmase ca incremenitū. O tinēra, care ridea astfelū, n'a pututū s'e se fi cugetatū la ceea ce elū voia a-i spune; ea numai repetēșce nebanesce vorbele alteia.

Fără a și esplica starea de nedumerire ce cuprusesese spiritulū sēu, elū intrebā indatā:

— D-ta ț-ai perdulū mama, pe când erai încă forte tinēra, nu e așa domnișōrā?

— Da, dīse loana, care deodată deveni de totū seriōsā. Ea muri, când eu abia eramū de 6 ani. Pentru ce mē intrebī acēsta? dīse ea s'himbāndu-și vocea și luāndu-și tonulū aspru ce-lū avea câteodată.

— D-șōrā, eu nu cutezū a-ți spune, mē temū s'e nu te ofensezū.

— Spune, te rogū.

— Ei bine, fiind-cā vorbesc, mi-se pare întocma ca o fatā tinēra crescutā departe dela sinulū mamei sale. și lipsitā de iubirea ei dulce.

Ioana căutā din nou in fața tinēralui și de astādatā ochii i se umplurā de lacrēmī.

— Ai dreptate, dīse ea, și d-ta trebuie s'e afli că eu vorbescū nebunii... și încă se pote că și mai multū decât... Inșē imi vinū momente, in care sunt forte nefericitā... Viēta'mī este atātū de tristā, încātū mē temū s'e nu mī perdū mințile... (Va urma.)

Cursul la bursa de Viena
din 30 Octomvre st. n. 1887.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, listing various securities and their values.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing various securities and their values.

Cursulu pieței Braşov

din 21 Octomvre st. n. 1887.

Table with market data for Braşov, listing exchange rates for various currencies and commodities.

Nr. 58—1887.

Concursu.

sen. scol. gr. cat.

Devenind vacanță postul de învățător în Cl. II-a a școlii conf. gr. cat. din Rodna-nouă (Uj-Rodna, comit. B. Naszod, p. u. Ó-Rodna) prin acesta se escrie concursu cu terminulu până în 30 Octomvre st. n. a. c.

Emolumentele sunt: salarū anualū de 240 fl. v. a. primindū în rate lunari anticipative din fondulū scol. conf; cuartirū liberū și lemne de focū. Suplicanții au sē dovedescā cā au esamenele de calificacțiune conformū recerincelorū legei școlare, Suplicele suntā a se înainta acestui presidiu.

Presidiulū scol. conf. gr. cat.

Rodna-nouă, 14 Octomvre 1887.

Pamfilu Grapini, președ. Teodorū Iepuranū, învăț. not.

ANUNCIU.

Pentru o moșă din România, nu departe de Bucuresti, se caută 6 bărbați tineri și o femeă, cari se primescū cu o leafă de 100 fl. pe anū dându-li-se și banii de drumū. Aceștia trebuie sē fiă Români și sē se priceapă bine la munca câmpului.

Cei ce vorū dori sē fiă primiți în condițiunile de mai susū la memorata moșă sē se adreseze la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Braşov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Braşov la Peșta:

Trenulū de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute sēra.
Trenulū mixtū Nr. 315: 4 ore 01 minutā dimineața.

2. Dela Braşov la Bucuresti:

Trenulū acceleratū Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.
Trenulū mixtū Nr. 318: 1 oră 55 minute după amēdi.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Peșta la Braşov:

Trenulū de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amēdi.
Trenulū mixtū Nr. 316: 9 ore 52 minute sēra.

2. Dela Bucuresti la Braşov:

Trenulū acceleratū Nr. 301: 10 ore 12 minute sēra.
Trenulū mixtū Nr. 317: 2 ore 32 minute după amēdi.

A. Plecarea postelor:

- a) Dela Braşov la Rēșnov-Zērnesci-Branū: 12 ore 30 min. după amēdi.
b) " " " Zizinū: 4 ore după amēdi.
c) " " " Sēcuime (S. Georgi): 1 oră 30 minute noptea.
d) " " " Făgărașū: 4 ore dimineața.
e) " " " Săcele: 4 ore dimineața.

B. Sosirea postelor:

- a) Dela Rēșnov-Zērnesci-Branū la Braşov: 10 ore înainte da amēdi.
b) " " Zizinū la Braşov: 9 ore a. m.
c) Din Sēcuime la Braşov: 6 ore sēra.
d) " Făgărașū la Braşov: 2 ore dimineața.
e) " Săcele la Braşov: 6 ore 30 minute sēra.

Mersulū trenurilor

Valabilū dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealū-Budapesta și pe linia Teiușū-Aradū-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș. Includes columns for train types, departure times, and arrival times.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grōse.